

Н.М. Столбуненко

к. е. н., доц.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Дослідженню та розвитку теоретичних та практичних аспектів інноваційно-інвестиційної діяльності України присвячено багато наукових праць провідних економістів та науковців. Вагомий внесок у дослідження проблем формування інноваційного потенціалу України та її регіонів зробили у своїх працях такі вітчизняні науковці, як Л. Антонюк, О. Вашуленко, В. Геєць, З. Герасимчук, С. Ілляшенко, С. Ковальчук, М. Крупка, І. Лукінов, С. Пирожков, В. Семиноженко, Л. Федулова, М. Чумаченко, Н. Чухрай, В. Юхименко, І. Юхновський та інші, а також зарубіжні спеціалісти та науковці, як Й. Шумпетер, К. Макконнелл, С. Брю, С. Кузнєц, П. Друкер.

Отже, актуальність даної теми полягає в тому, що, прослідкувавши тенденції останніх років, можна відмітити активний процес переходу розвинутих країн до постіндустріальної економіки, яка є найвищою ланкою еволюції економічного устрою країни в цілому і базується на використанні саме теоретичних знань. Тобто все більше країн світу відходять від економіки індустріального типу, за якої панівною є промисловість і ефективність якої визначається використанням капіталу.

На Київському міжнародному економічному форумі (КМЕФ), який відбувся 7–8 жовтня 2021 року було визначено головне питання – світ у епоху радикальних змін. Від бізнес-кейсів до візіонерських ідей. Були розглянуті питання про ключові проблеми світової та української економіки. За думкою Голови холдингової компанії UFuture Василя Хмельницького, Україна має великі перспективи на світовому ринку, але на 2020 рік вона займає передостаннє 90-е місце з ВВП та ПКЗ на душу населення серед країн Європи, попереджуючи тільки Молдову.

Між тим, слід відзначити позитивні зміни в підході України до розвитку малого та середнього бізнесу. Позитивний приклад – програма кредитування «5–7–9», яка спростила доступ підприємців до капіталу, що забезпечує можливість поширити частку МСБ від 1,5 % (в Україні – на сьогодні), до 3–4 % (в світі) [1]. Ведеться робота у напрямку розвитку виробництва, про що свідчить прийняття Верховною Радою законопроекту про розвиток індустріальних парків та інше.

В Указі Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна як основа стратегічного курсу України до 2030 року» визначають модернізацію інфраструктури, впровадження інноваційної моделі, структурну перебудову економіки, затвердження України як високотехнологічної держави та створення сприятливих умов для побудови нової високотехнологічної економіки в країні та всебічного розвитку вітчизняного виробництва [2].

Серед індикаторів реалізації «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року визначено мету підвищення місця України в світових інноваційних рейтингах, а саме: в «Глобальному індексі конкурентоспроможності», у «Глобальному індексі

інновацій», в «Європейському інноваційному табло», «Індексі приваблювання талантів», «Індексі людського розвитку».

В активізації інноваційних процесів країни та підвищенні інноваційно-інвестиційної привабливості останньої важливе місце займає сфера нанотехнологій та наноматеріалів.

В Україні проблемам розвитку нанотехнологій і створенню нових матеріалів приділяється достатньо багато уваги. Зокрема, було започатковано відповідні програми та ініційовано дослідницькі проекти з розвитку вітчизняної нанотехнологічної сфери. Однак в сучасній Україні відсутній єдиний рамковий нормативно-правовий документ, який повинен визначати основні параметри, цілі та напрями розвитку нанотехнологічної індустрії. Крім того, вітчизняне інституційне середовище розвитку нанотехнологій характеризується відсутністю єдиного постійно діючого державного органу, який відповідав би за забезпечення спадкоємності етапів і довгострокове функціонування наноіндустрії.

За умови ефективного впровадження та регулювання нанотехнологічної сфери, нанотехнології можуть докорінно змінити багато сфер суспільного життя, таких як: медицина, охорона довкілля, енергетика, космонавтика, автомобілебудування, озброєння, промислові покриття, споживчі товари. Однак для успішного впровадження нанотехнологій та формування нанотехнологічної індустрії в Україні уряду країни необхідно спрямувати свої зусилля на налагодження системи міждисциплінарної освіти, як інженерного, так і фундаментального профілю. На жаль, сьогодні питома вага кваліфікованих спеціалістів у сфері нанотехнологій залишається невеликою, що, відповідно, не дозволяє повною мірою задовольнити попит на таких спеціалістів з боку підприємств, які у своїй діяльності використовують нанотехнології.

Україна має досить високий потенціал для розвитку нанотехнологій, однак наразі спостерігається недостатність заходів стимулювання розвитку вітчизняної наноіндустрії з боку держави. Вітчизняні вчені володіють достатньою кваліфікацією для того, щоб проводити роботи у сфері нанобіотехнологій, нанохімії та розробки наноматеріалів.

Переважну кількість виконаних нанотехнологічних проектів було реалізовано спільно із країнами – членами ЄС (Франція – 24 проекти,

Німеччина – 10 проектів, Польща – 9 проектів, Іспанією та Великою Британією – по 6 проектів) та США, з якими було вітчизняними науковцями було виконано понад 20 проектів [3, с. 265].

Отже, сьогодні українська сфера нанотехнологій знаходиться лише на початковій стадії свого розвитку, проявляє певну нестабільність та невизначеність та суттєво відстає від країн-лідерів. Однак не можна не відмітити високий потенціал вітчизняної індустрії нанотехнологій, а саме високий рівень розвитку вітчизняних нанотехнологічних досліджень, у сфері нанобіотехнологій, нанохімії та у розробці наноматеріалів, що було досягнуто завдяки світовій підтримці, а також вже існуючим напрацюванням вітчизняних науковців за тривалий час їх роботи.

Таким чином, на сучасному етапі економічного розвитку регіони України та Україна в цілому має багато нереалізованих можливостей в здійсненні інноваційної діяльності, а активізація інноваційних процесів проходить дещо повільної не повною мірою. Така ситуація, переважно, обумовлена певними проблемами у продуктивності праці, низькою ефективністю товарних, фінансових та трудових ринків, низьким рівнем витрат на дослідження та розробки у валовому внутрішньому продукті тощо.

Отже, виходячи з цього, забезпечення інноваційного розвитку країни – це найголовніша умова її економічного зростання, оскільки, як було доведено вже багатьма науковцями, саме стратегія інноваційного розвитку сприяє науковому та соціально-економічному прогресу та виходу країни на передові позиції у світі.

Список використаної література

1. У столиці України успішно пройшов Київський міжнародний економічний форум. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/press-release/773492.html> (дата звернення: 21.10.2021).
2. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019/conv#Text> (дата звернення: 21.10.2021).
3. Добрянська Н. А., Лагодієнко В.В., Торішня Л.А. Регулювання регіонального інноваційного розвитку. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. № 5. С. 265.